

רשת
שיעורי
תורה

היכלי תורה

ערש"ק פרשת וישלח טו כסלו תשס"ט ♦ דף היומי בבלי: קידושין סה ירושלמי: גיטין ב

ויצו אתם לאמר כה תאמרון לאדני לעשו

בפסוק זה יש כפל לשון, שמשמעות 'לאמר' ומשמעות 'כה תאמרון' שוה, שבשניהם הוא מצוה אותם לומר לעשו את הדברים ששם בפיהם, ואם כן הרי אחד מהם מיותר.

אולם כשנעמוד על טיב השליחים והשליחות, תתבאר לשונו של יעקב אבינו. השלוחים היו לפי פירוש רש"י מלאכים ממש, דהיינו המלאכים שבאו לקראתו כשבא בגבול ארץ ישראל, כמו שכתוב בסופה של הפרשה הקודמת. השליחות היתה אל עשו, שכפי שסבר יעקב היה כבר בארץ שעיר, כמו שכתוב ששלחם יעקב 'ארצה שעיר שדה אדום'. לפי שאין מלאכי ארץ ישראל רשאים לצאת לחוצה לארץ (ראה רש"י, ויצא כח יב), בעל כרחנו שהיתה שליחותם צריכה להתקיים על ידי שיעבירו את המשך שליחותם לשליחים אחרים, שיוכלו להמשיך עד שעיר, ושם להביאה לידי גמור.

בזה מתבאר היטב לשון הפסוק 'ויצו אתם לאמר' שציוה למלאכי חוץ לארץ העתידים להמשיך לשעיר, כה תאמרון לאדני לעשו'.

גם דברי תשובתם של המלאכים מתבררים היטב מעתה, שהשיבו ליעקב ואמרו 'באנו אל אחיך אל עשיו', שלכאורה הם דברים מיותרים, וכשם שלא פרטו ליעקב כיצד מסרו לעשו את דבר שליחותם ואת דברי תשובתו, שהרי פשיטא שמלאו שליחותם, כמו כן לא היה להם צורך לספר כי פגעו בעשו.

אלא שבאו ללמד את יעקב שלא כפי שסבר הוא שכבר עשו מצוי בהר שעיר, ויצטרכו שלוחיו מלאכי ארץ ישראל לשלוח שליחים אחרים שיוכלו לבוא אל עשו, אלא 'באנו אל אחיך אל עשו', שאנו בעצמנו מלאנו את השליחות, שעדיין הוא בארץ כנען, וכמו שאמר הכתוב לקמן 'וישב ביום ההוא עשו לדרכו שעירה', שרק אז אחז בדרכו לשעיר.

ע"פ פנים יפות

בהגרלה שנערכה בין הפותרים נכונה את חידת 'היכל החידוד'

לפרשיות חיי שרה – תולדות זכו

הרב חנוך גורא ממודיעין עילית, הרב יצחק קדמון משעלבים

במגילת קהלת בהוצאות ממלכת התורה 'עוז והדר' עם כל המפרשים, בעריכה מחודשת ומאירת עינים. כולל 'מדרש רבה' על המגילה. אליהם צורפו, הספרים: דברים טובים לאלשי"ך, מלא העומר, נחל אשכול, תעלומות חכמה, הדר עזר, והתרגום על מגילת קהלת.

נושאי הדף בעלון

זכרון הצרה ויום הגאולה.....קידושין סה

סגולות הזהב לשמחה

ולרפואה.....קידושין סו

ברית מילה בשבת לנולד מישראלית

ונכרי.....קידושין סז

מה יעשה מי שהתפילין שלו נמצאו

פסולות.....קידושין סז

הוצאת ספרים מבית המדרש בשביל

ללמוד.....קידושין סח

נישואי ישראל לבת כהן בזמן

הזה.....קידושין סח

גובהה של ארץ ישראל

וירושלים.....קידושין סט

ניגונים בברכת כהנים, ובין המוציא

לאכילה.....קידושין ע

קריאה על שמו של צדיק שנפטר מן העולם

אחר שנולד הילד.....קידושין עא

כפתור ופרח.....עמוד 5

זכרון הצרה ויום הגאולה

בספר חרדים (פס"ה) כתב, שדרך זיכרון הנס למי שהיה בצרה ונושע הימנה, שבכל שנה ושנה יהיה זוכר את יום הצרה, ולאחר מכן את יום הגאולה, והביא שכך מצא בספר אחד מכת"י של רבינו משה מאור הגולה שכתב, בליל אחד בשבת בארבעה ימים לירח אייר נכנסתי לים, וביום שבת עשירי לאייר שנת חמש ועשרים, עמד עלינו נחשול שבים לטבענו, והיה זעף גדול בים, ונדרתי עלי ששני הימים האלה אצום בהם ואנהוג בהם תענית צבור שלם, אני ואנשי ביתי וכל הנלוים עלי, ואצוה על בני לעשות כן עד סוף הדורות שיצאו מאיתם, ויתנו צדקה כפי כחם.

ומנדרי שאהא אני יושב לבדי בעשירי באייר לא אראה אדם, אלא מתפלל וקורא כל היום ביני לבין עצמי, וכשם שלא מצאתי בים אותו היום אלא הקב"ה, כך לא אראה אדם ולא אשב עמו אלא א"כ נאנסתי, וליל אחד בשבת שלשה ימים לירח סיון יצאתי מן הים בשלום ובאתי לעכו, וניצלת מן השמד והגענו לא"י, ויום זה נדרתי שיהא יום ששון ושמחה ומשתה ומתנות לאביונים, אני וביתי עד סוף כל הדורות.

מקור לכך שיש לאדם לזכור את הצרות שנעשו לו ושניצל מהם, מבואר במסכת שבת (יג:) שאמרו, מי כתב מגילת תענית חנניא בן חזקיא בן גרון וסייעתו, שהיו מחבבין את הצרות. וביאר **רש"י** (שם) שהיו מחבבין את הצרות שנגאלין מהם, והנס חביב עליהם להזכירו לשבחו של הקב"ה וכותבין ימי הנס לעשותו יו"ט.

וכך מבואר גם **ברש"י** בסוגיין (ד"ה כשהיו עסוקין) שבשעה שינאי המלך כבש את שישים הכרכים, אמר לאכול מלוחים, להיות זכר לעוני אבותינו ולהודות לפני הקב"ה שהצליחנו והעשירנו.

ובספר **זכרון למושה** (מכתבי תהלה דף טז) כתב, **שהחת"ס** האריך הרבה פעמים בסיפורים במה שעבר עלינו בגלות הזה, מגירוש שפאניא [ספרד] ושאר ארצות, ואמר שחביבים עליו להגיד ולספר דברים כאלה יותר מללמוד תורה, למען ישמעו ויראו וילמדו על העתיד לבא לטובה. ועיין **בשו"ת משנה הלכות** (ח"א סי' קעו).

כל זה היינו בשמחה והצלה של עם ישראל, ובנוגע ליום הודיה של אומות העולם כתב **בשו"ת אגרות משה** (יו"ד ח"ד סי' יב) שאיסור גמור הוא לעשות שמחה וסעודה לכבוד יום ההודייה של אמריקא, מצד הלאו דובחוקותיהם לא תלכו (ויקרא י"ג), ומצד בל תוסיף, ואסור לעשות יום קבוע בשנה לחוג זה, וביאר שמה שצתינו בסוגיין בינאי המלך שעשה שמחה וסעודה בכיבוש מלחמה בכוחלית שבמדבר, לא היה זה רק בשנה ההיא שכיבש ולא בשנים אחרות.

לתרומות והנצחות ניתן לפנות ל- 02-9914478

סגולות הזהב לשמחה ולרפואה

בסוגיין מסופר על ינאי המלך שהלך לכוחלית שבמדבר, וכיבש שם שישים כרכים, ובחזרתו היה שמח שמחה גדולה, וקרא לכל חכמי ישראל אמר להם אבותינו היו אוכלים מלוחים בזמן שהיו עסוקים בבנין בית המקדש, אף אנו נאכל מלוחים זכר לאבותינו, והעלו מלוחים על שולחנות של זהב ואכלו.

בחתם סופר (ד"ה ע"כ נ"ל) האריך לבאר מדוע הכין לאדם ינאי המלך דוקא שולחנות מזהב ולא מעץ או דבר אחר, עיי"ש **ובדכי תשובה** (סוף סי' קמא) מה שכתב בדבריו.

בנחלת משה (ד"ה והעלו) כתב שרצו לרמז בזה החסד שעשה להם הקב"ה שלאבותיהם לא היה אלא מלוחים ולהם יש אפילו שולחנות של זהב.

בספר **שושנת העמקים** (עמ' קל) כתב, שאכלו מלוחים זכר לצער, ועל שולחנות של זהב מפני שהזהב משמח, והוא רמז לשמחתו שכבש את הכרכים, כמבואר **בשלטי גבורים** (על המרדכי שבת פרק במה אשה סי' שמט אות א) שהזהב סגולתו שמשמח.

והנה **במעם לועז** (אסתר א ד"ה והשקות, דף כח) כתב, שהטעם שהשקה אותם אחשוורוש בכלי זהב דוקא, ולא רצה להשקותם בכלים משובצים אבנים טובות ומרגליות ואפילו שהם כלים יקרים יותר, לפי שהשתיה בכלי זהב משמחת את הלב, ומפני הטעם הזה שותים המלכים בכלי זהב כדי שתכנס השמחה בלבם, ומי שיש לו מחלת ה'טיקאה' רפואתו לשתות בכוס של זהב.

ובספר **וימהר אברהם** (מערכת ס אות ב) כתב, להסיר הדאגה, ולשמוח את הלב, להפסיק חולי ה'טיקאה', יש לשתות בכלי זהב.

באברבנאל (מלכים א', הו"ד בנפש היפה מערכת ז אות א) כתב שהזהב שהיה בכלי בית המקדש

היו מתיכים אותו ועושים אותו נוזל, כמו שעושים סיד לטוח בו את הבתים, וגם כיום יש אנשים שיודעים לעשות זאת, ואומרים שלשתותו הוא סגולה לאריכות ימים. אך בספר **נפש היפה** (שם) כתב שדבר זה הוא זר בעיניו, וח"ו מלבד שלא יועיל לא יזיק, ושומר נפשו לא יעשה סגולה כזו אם לא ע"פ חכמים בקיאים וחכמי הרופאים.

ברית מילה בשבת לנולד מישראלית ונכרי

בסוגיין מבואר שישראלית שילדה בן מנכרי ולדה כמותה, והרי הוא ישראל. **בפתחי תשובה** (יו"ד סי' רסו ס"ק יד) כתב בשם התפארת למושה, שולד זה מלין אותו בשבת שהרי הוא כשר.

אולם **המהר"ם שיק** (אבהע"ז סי' ק, יו"ד סי' רמט) כתב לחלוק שאין למולו בשבת, ולדבריו הסכים **בשו"ת בית יצחק** (אבהע"ז סי' כט אות יא), וטעמם מפני שישנם כמה פוסקים הסוברים כדעת **רש"י** (לקמן סח:) שולד זה צריך גירות.

אך **באות שלום** (יו"ד סי' רסו סק"ו) הקשה, שהלא להלכה נפסק (שו"ע אבהע"ז סי' ד ס"ה) שולד זה כשר הוא מפני שאמו ישראלית ואינו צריך גירות. וע"ע **בשערים המצויינים בהלכה** (סי' קסג ס"ק טו) ו**בנחלת צבי** (עמוד עח).

יום ראשון יז כסלו

קידושין סז

מה יעשה מי שהתפילין שלו נמצאו פסולות

בשו"ת פנים מאירות (ח"ג סי' ט) נשאל על אחד ששגג ולא הניח תפילין של ראש במצחו, [שלא ידע שהתפילין של ראש שלו פסולות], שמצד הנחת התפילין הרי זה מצות עשה וכבר חלף ועבר בוידוי דברים ונמחל לו. אך שואל מה כפרתו, על הברכות לבטלה שאמר.

בתשובתו האריך לבאר שאינו צריך עינוי נפש, שלהלכה פוסקים שברכה לבטלה הוא מדרבנן, ואף אין צריך לטעם זה, כיון שלפי מנהגינו אומר בכל פעם בשכמל"ו, וזה תיקון שלא עבר על לא תשא, ותשובתו נרצה בחרטה, ומודה ועוזב ירוחם מן השמים והבא לטהר מסייעין לו.

בשערי תשובה (או"ח סי' כז ס"ק יז) דייק מדבריו שאם לא הניח תפילין של יד כתיקונו, שלא שייך בו הצד תיקון של אמירת בשכמל"ו, יש לו לקבל תשובה על ברכתו לבטלה.

ובאשל אברהם (בוטשאטש סי' לט, הו"ד בשו"ת פרי השדה ח"ג סי' קיז) כתב שיש לומר בזה כדרשת הגמ' בסוגיין, על כהן שעבד ואח"כ נודע שהוא חלל שאין חשש על כל עבודתו למפרע שנאמר 'וברך ה' חילו'.

יסוד זה כתב **האשל אברהם** (מהדו"ת סי' תרה) גם בנוגע למי שעשה כפרות, ולאחר שנשחטה התרנגולת נמצא שהיא טרפה, שלא הפסיד כפרתו, וזאת עפ"י דרשת הגמ' בסוגיין על כהן שנמצא חלל.

בשו"ת באר משה (ח"ה סי' קל) העיר על דברי הא"א **שהרמב"ם** (ביאת מקדש פ"ו ה"י) פסק, שכהן שנודע שהוא חלל, אף אם עבד לאחר שנודע זה, עבודתו כשרה בדיעבד. ובתפילין אם הניחם לאחר שנודע פסולם ודאי שאין יוצא ידי חובה וצריך כפרה, וא"כ האיך לומדים תפילין מכהן, וכתב לבאר שיתכן שסבר הא"א כדעת הראשונים בסוגיין שחלק בזה על הרמב"ם.

ובשו"ת רב פעלים (ח"ד או"ח סי' ב) כתב לחקור בזה במי שכתב תפילין בכשרות, ומגיה מומחה בדק אותן ואמר שהם כשרים, ואחר כמה שנים מסרן שוב לבדיקה ונמצאת בהן טעות הפוסלת למפרע, ונמצא שהאיש הזה לא קיים המצוה במשך כמה שנים וגם בירך ברכות לבטלה, ואיך איש זה שהוא תם וישר יהיה ערום ממצוה יקרה כזאת. וכתב, ומצאתי תרופה לזה לפי מה שכתב מרן **החיד"א בספר דבש לפי** (מערכת ד אות ד, הו"ד בשו"ת לב חיים ח"ב סי' י), בשם **השבולי הלקט** (סי' ה), שכתב, וכל איש מקבל שכר על מה שרואה ומבין בדעתו, אם דעתו מכוונת לשמים, שהרי אתה רואה מאי דקי"ל שתפילין שתפרן בפשתן פסולות, ואמרינן במכות (יא). אמר רב חזינא לתפילין דבי חביבי דתפירי בכיתנא, ולית הלכתא כוותיה. והא ודאי שרבי חייא הגדול היה לו שכר מצות תפילין כשאר החסידים, אע"פ שתפילין שלו היו תפורות בפשתן, ולהלכה הם פסולות.

יום שני יח כסלו

קידושין סח

הוצאת ספרים מבית המדרש בשביל ללמוד

בסוגיין, ר' שמלאי נתן עצה לממזר הרוצה לינשא, שיגנוב וימכר בעבד עברי וישא שפחה. בפוסקים האריכו לדון עפ"י סוגיה על גניבה לצורך מצוה כשדעתו להחזיר אח"כ אם מותרת, ראה באריכות בפניני הלכה גיטין (סז).

והנה **בשו"ת הרשב"א** (ח"ו סי' רפו) נשאל, על אחד מן החברים שגנב ספרי פירושים לחברו, וכשתבעו ממנו נשבע שבועת חנים שלא יחזירם לו עד שיעתיק אותם, ויש שהורו שמותר לגנובם.

והשיב, הגנב הטוען טעה ושלא כדין עשה, שזה שהורה שמותר לעשות כן, והורה לו משום שמתלמד בזה דברי תורה שהיא מצוה ומותר, טעה, משום שאמרו שמצוה הבאה בעבירה הקב"ה שונאה, הלכך המורה הזה בהוראתו חוטא ומחטיא, ואף אותה המצוה שנתכוין לה לא עלתה בידו, שאמרו לולב הגזול והיבש פסול, שלא עלתה מצוה בידו.

וברמ"א (ח"ו סי' קסג ס"ו) כתב, נמצא בתקנות קדומות שלא להוציא טלית או ספר מבית הכנסת, בלי רשות בעלים.

בערוך השולחן (שם סי"ז) הוסיף, שדברי **הרמ"א** אמורים על ספרים של ביהכ"נ, והיינו שאף שעומדים לצורך שימוש הציבור תיקנו הקדמונים שאסור להוציאם מבית הכנסת. ועיין **בכה"ח** (או"ח סי' יד ס"ק לא) **ובדרכי חושן** (ח"ג עמוד קנב).

נישואי ישראל לבת כהן בזמן הזה

במרדכי (פסחים פ"ד סי' תרה) כתב, שסעודת נישואי בת כהן לישראל כשאומרים שירות ותשבחות נחשב כסעודת מצוה, ומוכח מזה שאין איסור בבת כהן שנשאת לישראל. אך **בלחם משנה** (דעות פ"ה ה"ב) נקט שאינה סעודה של מצוה היא.

בפתחי תשובה (יו"ד סי' ריז ס"ק טז) כתב בשם **החות יאיר** (סי' ע) שסעודת חתונה ודאי הוא סעודת מצוה, ואפילו נישואין של בת ת"ח לעם הארץ, משום שאין לנו ע"ה שדברו חכמים פה.

אמנם **במהר"ם שיק** (אבהע"ז סי' ו) כתב שאע"פ שבשו"ע (יו"ד סי' רמג ס"ב) מבואר שאין דין ת"ח בזמן הזה, מ"מ בחור מופלג וירא שמים ווכל, ושבח הוא לישא כהנת וזיווגו עולה יפה, ויתברך כמבואר בפסחים (מט.), וכמו שכתב **רש"י** (שם) שהטעם שעם הארץ לא ישא כהנת משום שגנאי לאהרן שידבק זרעו בישראל ע"ה, וכיון שאפילו יניק וחכים מחוייבים לקום מפניו ולכבדו ולהדרו, [אע"פ שאין לו דין ת"ח] ודאי שאין זה גנאי לאהרן.

בצמח צדק (ליבאוויטש, אהע"ז סי' יא) האריך להוכיח שכהנים בזמן הזה שאינם אוכלים תרומה דאורייתא אין להחמיר כל כך שיקחו חתן ת"ח ממש ודי שידע מסכת אחת. עוד צידד (שם אות ח) להתיר מטעם שרבים כבר רגילים בזה, עפ"י מה שכתב **בתרומת הדשן** (סי' רי), שבדבר שרבים רגילים בו אנו אומרים 'שומר פתאים ד', ורק במקום חשש גמור כתב התרה"ד שת"ח צריך ליזהר בזה, אבל כאן יש להקל שי"ל שהוא נקרא ת"ח אע"פ שאינו ת"ח כמו שצריך להיות, ואפילו מי שיודע האיסור יכול לסמוך על זה, עיי"ש.

וכן במקום קטטה שאם לא ישא הבת ת"ח תגרם קטטה עיי"ז, רצה להתיר בפשיטות, וכמו שמתיר **התרומת הדשן** (סי' רסג) לישא אישה שאינה בת בנים במקום חשש קטטה.

גובהה של ארץ ישראל וירושלים

בסוגיין דרשו מהפסוק (דברים יז) 'וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה' אלקיך' מלמד שבית המקדש גבוה מכל ארץ ישראל וארץ ישראל גבוה מכל הארצות.

בירושלמי (סנהדרין פ"א ה"ג) כתב על הפסוק 'וקמת ועלית' מכאן לבית הבחירה שלא יבנה אלא בגובהו של עולם, והטעם מהפסוק (יחזקאל יז כג, כמ) 'כי בהר קדשי בהר מרום ישראל אשתלנו ונשא ענף ועשה פרי וגו'', וכן במדרש (שיר השירים ז י) דרשו על הפסוק (שם ז ה) 'אפך כמגדל הלבנון' זה בית המקדש מה האף הזה נתון בגבהו של אדם, כך ביהמ"ק נתון בגבהו של עולם. וכן מבואר בספרי שביהמ"ק גבוה מכל ארץ ישראל.

גם על ירושלים כתבו הראשונים שהיא גבוהה מכל ארץ ישראל והעולם, וכן מבואר ברש"י (יהושע טו ג) וברד"ק (שם טו ח).

בשו"ת הרדב"ז (ח"ב סי' תרלט) נשאל, שהרי אנו רואים שירושלים גבוה מהר הבית מכל צד חוץ מצד דרום ששם עמק יהושפט ואין שם בנין, והשיב הרדב"ז ששני דברים גרמו לזה, הראשון הוא שכאשר כבשו הגויים כמה פעמים את בית המקדש, משנאתם אותו ערו עד היסוד בו, וכן כדי שלא יהיה גבוה ממקום שלהם ונהרס כולו, ולפי שהוא מקום מדרון הגשמים, מידי שנה שוטפים את העפר התחוח ומשפילים את קרקע הר הבית. ועיין עוד בשו"ת מנחת יצחק (ח"ה סי' א).

בשו"ת חתם סופר (יו"ד סי' רלד) הקשה על פי מש"כ רש"י (ע"ה"ת) על הפסוק 'וקמת ועלית וכו'' מכאן שביהמ"ק גבוה מכל המקומות, מהו לשון מכאן הלא דבר הנראה לעיניים הוא, ולמה צריך ללמוד זאת מהפסוק לך וראה. ועוד שהאמת אינו כן והוא מבואר לבקי קצת במפת העולם. וכתב לבאר זאת שאם יהיה לפנינו כדור עגול ואנו מכירים בו נקודה אחת שממנה התחיל הכדור ההוא, ונתרחב משם והתפשט ונעשה עגול כמות שהוא, וכל הפיות אליו פונים וממנו יונקים יניקת חיותם והוא המרכז האמיתי של הכדור, ואז בלי ספק מכל צד שפונים אליו נקרא עלייה, לא רק עלייה במעלה וגדולה של המקום בלבד, אלא עלייה ממש כמי שעומד במקומו ורואה האופק שסביביו ירוד ועמוק, וכן בהיפך כיון שכל הפיות אליו פונים א"כ הכל עמוק ממנו ועולים אליו, וכיון שהעולם כדור הוא כנודע, והרי מבית המקדש הנמצא בירושלים נשתת העולם, נמצא שממנו העולם משפע ויורד והוא גבוה מכל הארצות, עיי"ש. וכעין זה כתב המהר"ל בחידושי אגדות בסוגיין. אך בפירוש הר"י מיגש (ב"ב ע"ה): כתב שאכן במציאות היתה ירושלים גבוהה מכל העולם.

הנצי"ב (בסוגיין) כתב, שלא דוקא גבוהה מכל הארצות שבעולם, אלא היתה גבוהה מכל הארצות שסביבותיה, ולכן נאמר (ירמיה כג ח) 'אשר העלה ואשר הביא' ש'הביא' בשונה מ'העלה' נאמר על שאר הארצות שגבוהות יותר.

ניגונים בברכת כהנים, ובין המוציא לאכילה

ברמ"א (או"ח סי' קכח סמ"ה) כתב, שבתפילות יברכך, וישמרך, אליך, לך, שלום, שבברכת כהנים נוהגים להאריך בניגון, כי כל אחת מהן היא סוף ברכה בפני עצמה.

בערוך השולחן (שם סל"ה) כתב לבאר שמנגנים כדי שיבואו לידי התעוררות והתלהבות לברך בכונה, על דרך הכתוב (מלכים ב' ג טו) 'והיה כנגן המנגן ותהי עליו רוח ד', ומנהג ישראל תורה.

ביסודי ישורון (נשיאת כפים עמוד מג) כתב, יש סמך לברך ברכת כהנים בניגון, משום שברכת כהנים צריך להיות בשמחה, מפני שטוב לב הוא יברך, וצריכים שהכהנים יהיה ליבם טוב עליהם, ועוד שבברכת כהנים יש השראת השכינה, ואין השכינה שורה אלא מתוך שמחה.

והנה בשו"ת תרומת הדשן (סי' כו) כתב, מנהג לנגן ברכות כהנים בניעומה, והכהנים היודעים להנעים הניגון בברכה הרי הן משובחים, וכן משמע בתלמוד שיש להנעים הניגונים, ממה שאמרו בסוגיין 'ושמעתי שהיה מבליעו בניעומות עם אחיו הכהנים', ומכל מקום אין לנגן רק ניגון אחד מתחילה ועד סוף, משום שיש לחוש שלא יתבלבלו הכהנים כמו שמצאנו (ברכות לד.) שהש"צ לא יענה אמן אחר הכהנים מפני הטירוף, והדבר ידוע שאפילו המנגנים הבקיאים, כשרוצים לצאת מניגון לניגון, בתיכף, צריכים לכוין ולדקדק יפה להשמיע קול שוה ומיושר, וע"י טירדא זו תיטרף דעתם, שלא ידעו איזה פסוק או תיבה יתחילו, ואין נראה כלל לומר, כיון שהמקרא קורא לפנייהם לא יטעו, משום שאם תיטרף דעתם ישכחו ג"כ קריאת המקרא.

בשו"ת שיח יצחק (סי' עג) כתב, שלא מצינו כתוב עלי ספר איזה ניגון ינגנו, אמנם מקובל הוא לכהנים איש מפי איש וכולם בה' ה' הידוע נוגנים, ומסתמא מקובל גם ניגון זה מסיני, כמובא בהקדמת פאת השולחן להגאון ר' ישראל ז"ל בשם הגר"א, שכמה וכמה ניגונים הביא משה מסיני.

ובשו"ת בית יעקב (סי' כב, הו"ד במשנ"ב שם ס"ק קסט) כתב שהש"צ שמקרא לכהנים ומאריך בניגון, וכן הכהנים עצמם שמאריכים בניגון, יש להם להאריך בניגון דוקא בסוף התיבה, ולא באמצעה. וכן החזנים שמנגנים בקדיש או בברכת אבות, צריכים להזהר שלא לחלק תיבה אחת לשתיים ע"י ניגונים.

בשו"ת מנחת יצחק (ח"ז סי' ט) כתב שאף שמצאנו לענין ברכת כהנים שיש לנגן ואין זה הפסק, היינו רק כיון שמאריך הכהן בניגון אשר ניגן בה את גוף מילות הברכה, אבל להתחיל בניגון אחרי סיום הברכה בודאי הוא הפסק לעניית אמן, ומכ"ש בין ברכת המוציא והאכילה וכיוצא בזה.

אולם בשבט הלוי (ח"ה סי' טז) כתב שניגון אינו הפסק כל זמן שלא הוציא מפיו תיבות.

קריאה על שמו של צדיק שנפטר מן העולם אחר שנולד הילד

בסוגיין, 'וזרח השמש ובא השמש' עד שלא כבתה שמשו של זה זרחה שמשו של זה.

בשו"ת הרשב"ש (סי' רצא) כתב, רבי אברהם אביו של רבינו יונה ז"ל ואמו של הרמב"ן ז"ל היו אחים, ובתו של רבינו יונה היתה נשואה לשלמה בנו של הרמב"ן ז"ל, וכשנפטר רבינו יונה בטוליטלה היתה בתו מעוברת, וכשילדה ילדה בן זכר, והיה לו לקרותו משה כשם אביו הרמב"ן [כמנהג הספרדים שקוראים על שם זקנים בחייהם], אמר הרמב"ן ז"ל אע"פ שצריך לקרותו על שמי, אני רוצה שיקרא יונה על שם זקינו אבי אמו, משום 'וזרח השמש ובא השמש' עד שלא כבתה שמשו של זה זרחה שמשו של זה, וכן היה שיצא ממנו אדם גדול והיה רב וגדול בישראל.

כיוצא בזה מבואר גם בספר פדה את אברהם (דרוש ד להספד) שכתב ר' אברהם פאלאג'י על אביו ר' חיים פאלאג'י, עוד אני אומר על הצדיק מה שעלה על לבי מראות גודל חכמתו, שהיה בקי בתלמוד בבלי וירושלמי ותוספתא ובאגדות ובפוסקים בהלכות גדולות אין חקר לתבונתו, ברוך שחלק מחכמתו, מבהיל הרעיון דודאי מגיד מראשית אחרית, מה שאמרו בקדושין, וזרח השמש ובא השמש אמר אבא ב"ב וכי אין אנו יודעין שזרח השמש ובא השמש אלא עד שלא ישקיע הקב"ה שמשו של צדיק, הוא מזרח שמשו של צדיק חבירו, יום שמת ר"ע נולד רבינו וקראו עליו וזרח השמש וכו'.

וכמו כן אני אמרתי על מוה"ר ז"ל כשבא לזה העולם וזרח שמשו בתחילה, בא במקום הגאון הגדול הרב חיים אזולאי [החיד"א] ז"ל, וכלפי שמיא גליא שמוה"ר חיים ז"ל זרח השמש ונולד בשנת תקס"ו ביום י"ב אדר א', והגאון מוה"ר חיד"א ז"ל בא שמשו בשנת תקס"ו ב"ג אדר א'. ומצינו לומר שאלקים יודע שמוה"ר חיים בא במקום הרב החיד"א והוא שורש נשמתו, וידים מוכיחות שמוה"ר ז"ל אשר ישא את שמו, וגם בתורתו יצא מופלג בחכמה כמוהו.

ועי"ש שהאריך לבאר שקודם נולד צדיק, ואח"כ נפטר הצדיק הקודם, ומפני שכשם שהלכה פסוקה היא שאסור לסתור ביהכנ"ס קודם שיבנו ביהכנ"ס אחר, שמה יהיה אונס ולא יוכלו לבנות אחר במקומו, כך גם בנוגע לצדיק, שכל שהוא לא נולד יש לחשוש שמה לא יוולד בשלום, שהרי על ג' עבירות נשים מתות בזמן לידתם, ולכן רק אחרי שהצדיק נולד, הצדיק שקדם לו נפטר.

לרישום ועדכון שיעורי תורה ניתן לשלוח
פקס ל: 03-543-5757

כל הפורש ממך כפורש מן החיים

'לך נא ראה את שלום אחיך ואת שלום הצאן' (בראשית לו יד). איתא בספר קול שמחה, שהענין, כמו שמצינו אצל רבי שמעון בר יוחאי, כשיצא מן המערה ורצה לשרוף את העולם, כי לא היה יכול לסבלו. כמו כן יוסף הצדיק בבחרותו, לא היה יכול לסבול המדות של אחיו. וזה שאמר לו יעקב אבינו ע"ה, לך נא ראה את שלום אחיך, שיסבלם. יוסף היה צדיק יסוד עולם. והצדיק צריך שיוכל לסבול כל מיני הכתות שיש בישראל. וזהו, ואת שלום הצאן, שישראל נקראו צאן, כדכתיב (ירמי' כג א) 'ואתן צאני צאן מרעיתי'. וכתיב (שם נ יז) 'שה פזורה ישראל', ואיתא למה נמשלו ישראל לשה, מה שה זה לוקה על ראשו או באחד מאבריו וכל אבריו מרגישיין וכו'. הצדיק מרגיש כל כאב שיש לכל אחד מישראל. ובשם אאז"ל על מה דאיתא שאמר יוסף ליעקב חשודין הן בניך על אבר מן החי, היינו, כי הצדיק נקרא בן איש חי. וכשפרשו מיוסף, זה נקרא אבר מן החי. וכענין דאיתא, כל הפורש ממך כפורש מן החיים

(אמרי אמת, וישב תרע"ה)

וי"ו דשלום קטיעא היא כשהוא שלם ולא כשהוא בעל מום

אחז"ל (זבחים יא): לא נתכהן פנחס עד שעשה שלום בין השבטים בימי יהושע, כי עד אז לא היה מרוצה לעם. והנה אע"ג דכהני שלוחי דרחמנא נינהו, מ"מ קצת שלוחי דידן נמי הוה, וא"כ כיון שהוא קצת שלוחא דידן, בדין הוא שיהיה בעל מום פסול משום הקריבהו נא לפחתך. אך פנחס שנתכהן עתה ולא היה מרוצה לעם, היה רק שלוחא דרחמנא, והיה אפי' בעל מום כשר, קמ"ל כשהוא שלם ולא כשהוא חסר, והטעם כי גם הוא יהיה שלוחא דידן לכשיעשה שלום בין השבטים, וא"כ צריך שיהיה שלם ולא בעל מום.

(חתם סופר, פנחס)

שבו לכם פה עם החמור עם הדומה לחמור

מכאן ארז"ל עם הדומה לחמור שנמשלים האומות לחמורים. וא"ת תינח אליעזר שהוא כנעני, אבל ישמעאל למה נמשל לחמור והלא זרע קדש מצבתו זרע אברהם קדוש ה'. וי"ל דהכי קא' שאל להם אברהם כשנשא את עיניו וראה את המקום אמר להם רואים אתם המקום, השיבו שניהם לא ראינו מאומה, אמר להם שבו לכם פה עם החמור, כיון שאין אתם רואים מקום שכינה שורה הרי אתם נחשבים כבהמה שאינה רואה ואינה מרגשת בקדושה, וזהו עם הדומה לחמור לענין ראייה והשגחה, ולא לענין הזרע שיהא מתדמה זרעם לזרע בהמה שהרי אחד, מיהא היה זרע קדש כדפירשנו.

(פירוש הרא"ש, בראשית כא כג)

שבו לכם פה עם החמור עם הדומה לחמור

ונראה לפרש בעזה"ת עפ"י מה שהגיד כ"ק אבי אדמו"ר זצלה"ה בטעם עבד עברי שיוצא בשש, כי כל שעבוד הוא מצד החיצוניות והחומר שבאדם כמ"ש (בראשית כב) 'שבו לכם פה עם החמור' ודרשו ז"ל עם הדומה לחמור, הרי שמהות העבד שהוא חומרי, וישראל שהם פנימיים אין ראוי להם השעבוד, אלא מחמת העוונות נדחה לחיצוניות, וידוע שהחיצוניות היא במספר ששה לעומת ששה צדדים, וע"כ כאשר עובד שש שנים נתמרק החומר והחיצוניות שבו, שוב אין עליו שעבוד, וזהו ובשביעית שהיא הארת הנקודה הפנימית יצא לחפשי חנם, עכ"ד.

(שם משמואל, משפטים שקלים תרע"ז)

מכניסים את האור הביתה.

תלמוד בבלי 'עוז והדר' מהדורת פריעדמאן

הכל ערוך מחדש בשיא היופי וההדר, כולל הרי"ף המרדכי והתוספתא, בעריכה אמיתית ומדויקת ע"פ דפוסים ראשונים וכת"י כולל הוספות רבות ותיקונים שנשמטו מש"ס וילנא, נוספו רבבות מראה מקומות חדשים עם מאות חיבורים והוספות חדשות ביניהם חידושים ממאורי הדורות מכת"י יחידים בעולם.

להגדיל תורה ולהאדירה

מוקד הזמנות:

1800-22-55-66

להשיג בחנויות הספרים המובחרות